

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Sžo/36/2014
Identifikačné číslo spisu:	7013200402
Dátum vydania rozhodnutia:	27.04.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7013200402.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Ľubice Filovej v právnej veci žalobkyne: JUDr. F. M. R., bytom S., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia žalovanej č. 14504-2/2013-BA zo dňa 22. januára 2013, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 29. januára 2014, č.k. 7S/39/2013-28, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 29. januára 2014, č.k. 7S/39/2013-28 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. 14504-2/2013-BA zo dňa 22. januára 2013, ako aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne pobočky Košice č. 99668-1/2012-KEM z 25. októbra 2012 z r u š u j e a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

Žalobkyni náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 29. januára 2014, č.k. 7S/39/2013-28, zamietol žalobu o preskúmanie rozhodnutia žalovanej č. 14504-2/2013-BA zo dňa 22. januára 2013, ktorým žalovaná rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Košice, č. 99668-1/2012-KEM zo dňa 25. októbra 2012 zmenila tak, že z výrokovej časti vypustila text: „Samostatne zárobkovo činnéj osobe JUDr. F. M. R. neskončilo prerušenie povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia dňa 01. septembra 2012. Samostatne zárobkovo činnéj osobe JUDr. F. M. R. skončilo prerušenie povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia dňa 07. augusta 2012“ a vložila text: „Samostatne zárobkovo činnéj osobe JUDr. F. M. R. skončilo prerušenie povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia dňa 07. augusta 2012 a nie 01. septembra 2012.“ V ostatnom rozhodnutí potvrdila.

Krajský súd odvolaním napadnutý prvostupňový rozsudok odôvodnil tým, že ustanovenie § 3 ods. 1 písm. a/, písm. b/ a ods. 2 písm. a/ zákona č. 571/2009 Z.z. o rodičovskom príspevku (ďalej len „zákon o rodičovskom príspevku“) stanovuje zákonné podmienky vzniku a trvania nároku na rodičovský

príspevok. Sú nimi zabezpečovanie riadnej starostlivosti o dieťa, trvalý pobyt alebo prechodný pobyt oprávnenej osoby na území Slovenskej republiky a vek dieťaťa do troch rokov veku. Ide o hmotnoprávne ustanovenie, ktoré upravuje zákonné podmienky pre vznik a zánik nároku na rodičovský príspevok. Ustanovenie § 5 ods. 2 zákona o rodičovskom príspevku priznáva nárok na výplatu rodičovského príspevku nielen za obdobie trvania nároku na rodičovský príspevok, ale aj za obdobie, kedy nárok na rodičovský príspevok ešte nevznikol, resp. už zanikol, t.j. za príslušný počet dní kalendárneho mesiaca, v ktorom vznikol nárok na rodičovský príspevok do dňa vzniku nároku, resp. za príslušný počet dní kalendárneho mesiaca po zániku nároku na rodičovský príspevok. Ustanovenie § 6 ods. 2 zákona o rodičovskom príspevku možno vykladať len v kontexte s ustanoveniami § 3 ods. 1, ods. 2 písm. a/ a § 5 ods. 2 zákona o rodičovskom príspevku. Podľa názoru súdu pre posúdenie existencie trvania nároku na rodičovský príspevok je rozhodujúce ustanovenie § 3 ods. 1, ods. 2 písm. a/ zákona o rodičovskom príspevku, ktoré upravuje hmotnoprávne podmienky vzniku a trvania nároku na rodičovský príspevok. Na základe uvedených právnych úvah dospel krajský súd k záveru, že navrhovateľke zanikol nárok na rodičovský príspevok dňom dovŕšenia veku troch rokov jej dieťaťa W. J. M., t.j. dňom XY. Preto aj týmto dňom došlo ku skončeniu prerušenia povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia žalobkyne v zmysle § 26 ods. 4 zákona o sociálnom poistení.

Proti rozsudku krajského súdu podala včas odvolanie žalobkyňa, tvrdiac, že rozhodnutie prvostupňového súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, poukazujúc na jazykový výklad, ktorého použitím možno jednoznačne vyvodiť záver, že nárok na príspevok a tým aj prerušenie povinných poistení zaniká prvým dňom mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom dovŕšilo dieťa vek tri roky. Namietla to, že § 6 ods. 2 zákona o rodičovskom príspevku je lex specialis voči § 3 ods. 1 a ods. 2. Uvedený záver podporuje aj aplikácia systematického výkladu, kedy úvodné ustanovenia zákona o rodičovskom príspevku definujú podmienky vzniku a trvania nároku na rodičovský príspevok a ustanovenie § 6 ako jedno z ďalších ustanovení systematicky uzatvára túto časť zákona o rodičovskom príspevku tým, že presne stanovuje moment zániku nároku na rodičovský príspevok. Ak by § 6 ods. 2 zákona o rodičovskom príspevku mal upravovať podmienky nároku na výplatu rodičovského príspevku, ako tvrdí žalovaná a prvostupňový súd, § 6 ods. 2 by vôbec nebol potrebný. Žalobkyňa preto navrhla, aby odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu zmenil tak, že zruší rozhodnutie žalovanej č. 14504-2/2013-BA zo dňa 22. januára 2013, aj prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne - pobočka Košice č. 99668-1/2012-KEM zo dňa 25. októbra 2012 a vec vrátil správnomu orgánu na ďalšie konanie.

Žalovaná sa vo vyjadrení plne stotožnila s rozsudkom prvostupňového súdu. Uviedla, že ustanovenie § 6 ods. 2 písm. a/ cit. zákona len logicky nadväzuje na tú skutočnosť, že rodičovský príspevok sa vypláca mesačne, a teda aj za obdobie, kedy nárok na rodičovský príspevok už v skutočnosti netrvá, po dovŕšení troch rokov veku dieťaťa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, preskúmal bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne bolo podané dôvodne.

Z obsahu administratívneho spisu odvolací súd zistil, že žalobkyňa bola zapísaná do zoznamu advokátov a vykonávala samostatne zárobkovú činnosť, pričom z dôvodu narodenia a starostlivosti o dieťa - W. J. M., jej vznikol nárok na rodičovský príspevok a tiež došlo k prerušeniu povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia. Dcéra žalobkyne dosiahla tri roky dňa XY. Prvostupňovému orgánu, Sociálnej poisťovni, pobočke Košice, bol dňa 08. októbra 2012 doručený registračný list fyzickej osoby - prerušenie s dátumom zániku prerušenia povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia dňom 01. septembra 2012.

Podľa § 26 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) samostatne zárobkovo činné osobe sa prerušuje povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie od 11. dňa potreby osobného a celodenného ošetrovania fyzickej osoby uvedenej v § 39 ods. 1 písm. a/ alebo potreby osobnej a celodennej starostlivosti o dieťa uvedené v § 39 ods. 1 písm. b/ do

skončenia potreby tohto ošetrovania alebo tejto starostlivosti a v období, v ktorom má nárok na rodičovský príspevok podľa osobitného predpisu 45b), ak podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť povinne nemocensky poistenej a povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činné osoby. Samostatne zárobkovo činné osobe sa prerušuje povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie aj odo dňa nasledujúceho po uplynutí 52 týždňov trvania dočasnej pracovnej neschopnosti do jej skončenia.

Poznámka 45b) k § 26 ods. 4 zákona o sociálnom poistení odkazuje na zákon č. 280/2002 Z. z. o rodičovskom príspevku, ktorý bol zrušený zákonom č. 571/2009 Z.z. o rodičovskom príspevku, zákonom (ďalej len „zákon o rodičovskom príspevku“).

Podľa § 3 ods. 1 zákona o rodičovskom príspevku oprávnená osoba má nárok na rodičovský príspevok, ak

- a) zabezpečuje riadnu starostlivosť o dieťa a
- b) má trvalý pobyt 3) alebo prechodný pobyt 4) na území Slovenskej republiky (ďalej len „pobyt“).

Podľa § 3 ods. 2 písm. a/ zákona o rodičovskom príspevku dieťaťom podľa odseku 1 písm. a/ je dieťa do troch rokov veku.

Podľa § 5 ods. 2 zákona o rodičovskom príspevku rodičovský príspevok sa vypláca za celý kalendárny mesiac, aj keď sa podmienky nároku na tento príspevok splnili len za časť kalendárneho mesiaca.

Podľa § 6 ods. 2 písm. a/ zákona o rodičovskom príspevku nárok na rodičovský príspevok zaniká od prvého dňa kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, v ktorom dieťa dovŕšilo vek podľa § 3 ods. 2.

Pre posúdenie skončenia prerušenia poistenia žalobkyne teda rozhodujúcou skutočnosťou je určenie obdobia, v ktorom mala nárok na rodičovský príspevok. V danom prípade teda v súlade s § 6 ods. 2 písm. a/ zákona o rodičovskom príspevku nárok na rodičovský príspevok zanikol od 01. septembra 2012, teda od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci august 2012, kedy dieťa dovŕšilo vek troch rokov (dňom XY).

Na rozdiel od ustanovenia § 5 ods. 2 zákona o rodičovskom príspevku, ktorý upravuje nárok na výplatu rodičovského príspevku, zatiaľ čo ustanovenie § 6 ods. 2 tohto zákona upravuje zánik nároku na rodičovský príspevok. Tieto ustanovenia upravujú rozdielne právne inštitúty - „nárok na výplatu rodičovského príspevku“ nemožno stotožňovať s „nárokom na rodičovský príspevok“.

Keďže nárok na rodičovský príspevok v zmysle § 6 ods. 2 trval do posledného dňa kalendárneho mesiaca august 2012, povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie bolo prerušené až do skončenia mesiaca august 2012; ku skončeniu prerušenia povinného poistenia teda v súlade s § 26 ods. 4 ZSP došlo odo dňa 01. septembra 2012.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovanej, ako aj pobočky Sociálnej poisťovne Košice ako prvostupňového správneho orgánu, nie sú v súlade so zákonom. Rozsudok krajského súdu preto podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 220 OSP zmenil a rozhodnutie žalovanej, ako aj prvostupňové rozhodnutie, zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie (§ 250j ods. 2 písm. a/ OSP).

V ďalšom konaní sú správne orgány viazané právnym názorom odvolacieho súdu.

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP a žalobkyni ich náhradu nepriznal, lebo nárok na náhradu trov konania neuplatnila.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.